

Müqəddimə

Bu kitabça BƏT-in 2010-cu ilin 200 sayılı əmək dünyası və QİÇS/IIV haqqında Tövsiyənin nüsxəsini və BƏT-in üçtərəfli partnyorların güclü dəstəyini əks etdirən Tövsiyənin həyata keçirilməsi və həvəsləndirilməsi ilə bağlı Qətnaməni daxil edir.

QİÇS pandemiyası dünyanın üzləşdiyi səhiyyə, inkişaf, iqtisadi və sosial tərəqqi ilə bağlı ən böyük problemlərdən biri hesab olunur. Pandemiyanın ən çox yayılan ölkələrdə QİÇS/ IIV on illərlə qazanılmış inkişafın və iqtisadiyyatın bərpad vəziyyətinə düşməsinə və cəmiyyətin destabilizasiyasına gətirib çıxartmışdır. QİÇS-in davam etməsi və bir çox ölkələrdə və cəmiyyətlərdə xəstəliklərin və ölümün əsas səbəbi kimi qalması gözlənilir.

QİÇS/ə IIV yoluxmuş milyonlarla insanların həyatlarının itirilməsinə səbəb olmuşdur. Cəmiyyətin ən istehsalədici yaş qrupu onun təsirinə məruz qalır və pandemiya müəssisələrdə məhsuldarlığın aşağı düşməsi, əmək ehtiyatları ilə bağlı sərflərin artması və sərişələrin və təcrübənin itirilməsinə gətirib çıxardır. Əlavə olaraq iş yerlərində əmək haqqları bir çox hallarda real və yaxud zənn olunan QİÇS IIV / -ə yoluxma əsasında pozulur, ələlxüsus QİÇS/ IIV -ə yoluxmuş işçiləri əhatə edən ayrı-seçkilik və stigmatizasiya vasitəsilə baş verir. Pandemiyanın cəmiyyətin həssas təbəqələrinə şamil etməsi ələlxüsus marginal və zəif qruplara təsir göstərməsi daha böyük gərginliyə gətirib çıxardır.

Əmək Dünyası QİÇS/ IIV məsələlərinin həllində əhəmiyyətli rol oynarır. Qadın və kişi işçiləri ən çox vaxt keçirdiyi sahələrdə - dəyərli başlanğıç nöqtəsi olan iş yerlərində fəaliyyətin aparılması üçün imkan yaradılır. QİÇS/ IIV üzrə iş yerlərində siyasətin və proqramların hazırlanması və həyata keçirilməsi nəticəsində işçilər və onların himayəsində olan ailələr üçün yardım, dəstək, müalicə və xəstəliyin qarşısının alınması xidmətlərinin əldə edilmə imkanları artır, bu da cəmiyyətin daha geniş təbəqələrini əhatə etməyə imkan verir. Eyni zamanda pandemiyanın qarşısının alınmasında əmək dünyasının vacib rolu hələ də tam optimal istifadə olunmayıb. Pandemiyanın tam qarşısının alınması üçün QİÇS/ IIV üzrə milli siyasət, proqramlar və strategiyalar əmək dünyasının tərkib hissəsi olmalıdır.

2001-ci ildə BƏT geniş səviyyədə qəbul olunan və bir çox ölkələrdə tətbiq edilən QİÇS/ v IIV ə Əmək Dünyası üzrə Davranma Məcəlləsini qəbul etmişdir. 2007-ci ildə BƏT-in üçtərəfli partnyorları beynəlxalq əmək normalarının işlənilməsi və qəbul edilməsi yolu ilə QİÇS/ IIV pandemiyasına əmək dünyasının cavabının müxtəlif səviyyələrdə səslənməsi üçün qərar qəbul etmişdilər. 200 sayılı Tövsiyənin qəbul edilməsi himayə, dəstək, müalicə və xəstəliyin qarşısının alınması xidmətlərinin əldə edilmə imkanlarının artırılması üçün əmək dünyasının əhəmiyyətli töhvəsini bir daha nümayiş etdirir və BƏT-in üçtərəfli partnyorlarının, QİÇS ilə yaşayan insanların təşkilatları, partnyor beynəlxalq təşkilatları, ələlxüsus UNAIDS ilə əməkdaşlıqda olan işçilərin və işəgötürənlərin təmsilçilərinin bu sahədə öhdəliklərini bir mənalı təsdiqləyir.

Tövsiyə iş yerlərində xəstəliyin qarşısının alınması üçün səylərin gücləndirilməsinə ehtiyacı və QİÇS/ IIV -ə yoluxmuş insanların müalicə imkanlarının təmin edilməsini əks etdirir. Tövsiyə QİÇS/IIV üzrə iş yerlərində milli üçtərəfli siyasətin və proqramların hazırlanmasını və həyata keçirilməsini və onların QİÇS/ IIV, habelə inkişaf və sosial müdafiə üzrə ümumi milli siyasətin və strategiyaların tərkib hissəsi olmasını həvəsləndirir. Tövsiyə bütün işçilərin fundamental insan haqqlarının, habelə gender bərabərliyi prinsipinin, məcburi müayinədən azad olma hüququnun və QİÇS statusuna malik olması haqqında məlumatın aşkar etməməsinin təmin edilməsinə, eyni zamanda hər bir insanın ən tez bir zamanda QİÇS ilə bağlı könüllü konfidensial məsləhətləşmələrin aparılması və müayinənin keçməsi hüququna malik olmasına çağırır.

Eyni zamanda Tövsiyə imkan olduğu halda milli qanunvericiliyin qəbul edilməsi və yaxud qanunvericiliyə əlavələrin təsdiq edilməsi yolu ilə Tövsiyədə təsbit olunan şərtlərin tətbiq edilməsinə üzv dövlətlərini çağırır. İşçilər real və yaxud zənn edilən QİÇS statusu əsasında ayrı-seçkilikdən və stiqmadan

azad olduğu halda, onlar və onların himayəsində olan insanlar milli səviyyədə və iş yerlərində QİÇS ilə bağlı təhsilin, məlumatın, müalicənin, himayənin və yardımın əldə edilməsi imkanından tam istifadə edə bilirlər. Bu cür yanaşma onlara uzun və məhsuldar həyat sürmək və milli iqtisadiyyata və icmala töhvə vermək imkanı verir.

Tövsiyəyə və onu müşaiət edən Qətnaməyə əsaslanaraq BƏT QİÇS və IIV ilə yaşayan və onların təsirinə düşən işçilərin və bütün insanların haqqlarının və ləyaqətinin müdafiəsi məqsədilə beynəlxalq və milli öhdəliklərin həyata keçirilməsinə dəstək verməsi üçün fəaliyyəti gücləndirmək qərarına gəlmişdi.

Cenevrə, iyun 2010 Xuan Somavia

Baş Direktor

Beynəlxalq Əmək Konfransı

Tövsiyə N 200

QİÇS/AIDS və əmək dünyası haqqında Tövsiyə

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının Baş Konfransı Beynəlxalq Əmək Bürosunun İnzibati Şurasının Cenevrədə 2010-cu ilin iyun ayının 2-də çağırılmış 99-cu Sessiyasında

QİÇS və - IIV in cəmiyyətə və iqtisadiyyata, həm formal, həm də qeyri-formal sektorda əmək dünyasına, işçilərə, onların ailələrinə və himayədə olan insanlara, işəgötürənlərin və işçilərin təşkilatlarına, dövlət və özəl müəssisələrə ciddi təsirin göstərilməsini və layiqli əməyin və sabit inkişafın bərhad vəziyyətinə düşməsinə nəzərə alaraq,

Əmək dünyasında QİÇS və IIV ilə bağlı məsələlərin həllində Beynəlxalq Əmək Təşkilatının əhəmiyyətini, sosial ədalətə nail olmaq üçün səylərinin gücləndirilməsi ehtiyacını və QİÇS və IIV ilə bağlı ayrı-seçkiliyə və stigmatizasiyaya qarşı mübarizənin bütün fəaliyyət sahəsi çərçivəsində vacibliyini bir daha təsdiqləyərək

QİÇS və IIV ilə bağlı məsələlərin həlli üçün əmək dünyasının daha yaxşı səfərbər olması məqsədilə layiqli əməyin və sabit inkişafın əldə edilməsi yolu ilə qeyri-formal iqtisadiyyat səviyyəsinin aşağı salınmasının vacibliyini birdə daha vurğulayaraq, sosial və iqtisadi bərabərsizliyi,

məlumatın və konfidensiallığın, müalicənin əldə edilmə imkanının kifayət qədər olmamasını, QİÇS-in köçmə təhlükəsinin artmasını, ölüm səviyyəsini, bir və daha çox valideyni itirən uşaqların sayını, qeyri-formal iqtisadiyyatda çalışan işçilərin sayını nəzərə alaraq

Yoxsulluğun, sosial və iqtisadi bərabərsizliyin və işsizliyin xəstəliyin qarşısının alınması, müalicə, himayə və yardım xidmətlərinin əldə edilmə imkanının aşağı düşməsi təhlükəsizliyinin artmasına təsir göstərməsini və xəstəliyin köçmə təhlükəsizliyinin artmasını nəzərə alaraq və

QİÇS və yaxud IIV -ə yoluxmuş insanların məruz qaldığı stiqma, ayrı-seçkilik və işin itirilməsi təhlükəsi QİÇS statusu haqqında məlumatın öyrənilməsi üçün maneçiliyin törədilməsini, bu da QİÇS ilə bağlı işçilərin təhlükə qarşısında zəifliyin artmasına və onların sosial müavinətləri əldə etmə imkanının məhdudlaşdırılmasına səbəb olduğunu nəzərə alaraq

QİÇS və IIV zəif və təhlükəli qruplara daha ağır təsirinin göstərilməsini nəzərə alaraq

QİÇS-in həm kişilərə, həm də qadınlara təsir göstərdiyini, halbuki qadınlar və qızlar daha böyük təhlükə ilə üzləşdiklərini və QİÇS infeksiyasına daha çox məruz qaldıqlarını, gender bərabərsizliyi nəticəsində kişilər ilə müqayisədə QİÇS ilə bağlı pandemiyanın qeyri-proporsional şəkildə təsirinə düşmələrini və QİÇS və IIV məsələlərinin həllində qadınların rolu əsas faktor olduğunu nəzərə alaraq

Əməyin mühafizəsi və sağlamlığı proqramları vasitəsilə işçilərin mühafizəsinin vacibliyini, BƏT-in 2001-ci ilin QİÇS/ IIV və əmək dünyası üzrə davranma məcəlləsinin əhəmiyyətini və onun tətbiq edilməsində məhdudiyyətlərin və boşluqların mövcud olduqlarına görə məcəllənin effektivliyinin gücləndirilməsi ehtiyacını nəzərə alaraq

QİÇS/ IIV və əmək dünyası ilə bağlı beynəlxalq əmək Konvensiyalarının və Təvsiyələrinin və digər beynəlxalq normalarının, o cümlədən ən yüksək layiqli həyat və səhiyyə normalarını əldə etmə hüququ təmin edən sənədlərin tətbiq edilməsi və həvəsləndirilməsi ehtiyacını nəzərə alaraq

QİÇS və IIV ilə bağlı milli və beynəlxalq səylərin dəstəklənməsi və həvəsləndirilməsində işəgötürənlər və işçilər təşkilatlarının xüsusi rolunu nəzərə alaraq

QİÇS və IIV məsələləri ilə bağlı milli yanaşmalarda xəstəliyin qarşısının alınması, müalicə, himayə və yardım xidmətlərinin və məlumatın əldə etmə imkanları baxımından iş yerinin mühüm rolunu nəzərə alaraq

Bu Təvsiyənin həyata keçirilməsinə yönəlmiş səylərin dəstəklənməsi məqsədilə beynəlxalq əməkdaşlığın ələlxüsus QİÇS/ IIV üzrə BMT-nin Birgə Proqramı çərçivəsində gücləndirilməsi ehtiyacını nəzərə alaraq və QİÇS/ IIV ilə bağlı qurumlar o cümlədən səhiyyə sektorunda çalışan və müvafiq təşkilatlar xüsusən QİÇS ilə yaşayan insanları təmsil edən təşkilatlar ilə əməkdaşlığın əhəmiyyətini bir daha giymətləndirərək

Bütün səviyyələrdə hakumətin, işəgötürənlər və işçilər təşkilatlarının rolunu müəyyən etməsində onların istiqamətləndirilməsi məqsədilə beynəlxalq normaların müəyyən edilməsi ehtiyacını nəzərə alaraq

QİÇS / IIV və əmək dünyası ilə bağlı təkliflərin qəbul edilməsinə dair qərarı müəyyənləşdirərək

Bu təkliflərin Təvsiyə şəklində formalaşdırılması ilə bağlı qərarı müəyyənləşdirərək; iki min onuncu ilin iyun ayının 17-də QİÇS və IIV üzrə Təvsiyəni qəbul edir.

I. Təfsilatlar

1. Bu Təvsiyənin məqsədilə:

(a) QİÇS insan immun çatışmazlığı virusuna, insan immun sistemini dağıdan virusa aiddir.

(b) IIV oportunistik infeksiya və yaxud QİÇS ilə bağlı xərcəng və yaxud hər ikisi ilə səciyyələndirilən QİÇS infeksiyasının daha yüksək dərəcəsindən irəli gələn əldə yoluxmuş immun çatışmazlığı sindromuna aiddir;

(c) QİÇS ilə yaşayan şəxslər QİÇS infeksiyasına yoluxmuş isanlardır;

(d) Stiqma QİÇS infeksiyasına yoluxmuş və yaxud onun təsirinə düşmüş insanın sosial həyatdan tam bəhrələnməsinə maneçilik törədildiyi kimi təqdim olunan və yaxud marginalizasiyaya səbəb olan insan ilə əlaqəsi olan sosial göstəricidir;

e) ayrı-seçkilik BƏT-in 1958-ci ilin məşğulluq və peşələr sahəsində ayrı-seçkilik haqqında Konvensiyası və 1958-ci ilin Təvsiyəsi ilə bağlı məşğulluq və peşələr sahəsində imkanlar və ya davranma bərabərliyinin aşağı düşməsi və yaxud aradan qaldırılmasına səbəb olan üstünlüyün verilməsi, istisna edilməsi və ya fərqlən qoyulmasıdır;

f) məruz qalan şəxslər pandemiyanın geniş yayılmasından QİÇS və yaxud İİV-yə yoluxması nəticəsində həyatlarında dəyişikliklər olan şəxslərdir;

g) əlverişli yerləşdirmə məşğulluqda irəliləmək, iştirak etmək və ya məşğulluq imkanlarını əldə etmək üçün QİÇS və ya İİV ilə yaşayan insanlara imkan yaradan və əlverişli və praktik olan iş yerinə uyğunluğun və ya modifikasiyanın təmin edilməsidir;

(h) məruz qalma insanı QİÇS infeksiyasına həssas edən və İİV-in inkişafına səbəb olan sosial, mədəniyyət, siyasi və iqtisadi faktorlarından doğuran bərabərsiz imkanlar, sosial istisnalar, işsizlik və ya təsadüf məşğulluq hesab olunur;

(i) iş yeri işçilər tərəfindən fəaliyyətin həyata keçirildiyi hər hansı bir yer;

(j) işçi hər hansı bir çərçivədə və ya qaydada işləyən şəxs

II. Əhatə sahəsi

2. Bu Təvsiyə əhatə edir:

(a) bütün qaydalar çərçivəsində və bütün iş yerlərində çalışan bütün işçilər, o cümlədən:

(i) hər hansı bir məşğulluqda və ya peşələr üzrə çalışan şəxslər

(ii) treining, o cümlədən internlər və şagirdlər

(iii) könüllülər;

(iv) iş axtaran və iş üçün müraciət edənlər; və

(v) işdən azad olanlar və iş fəaliyyətini dayandıran;

(b) iqtisadi fəaliyyətin bütün sektorları, o cümlədən özəl və dövlət sektorları, formal və qeyri-formal iqtisadiyyat ; və

(c) hərbi qüvvələr və xidmətlər.

III. Ümumi prinsiplər

3. Aşağıda göstərilən ümumi prinsiplər əmək dünyasında QİÇS və İİV ilə bağlı milli fəaliyyət çərçivəsində həyata keçirilən hər hansı bir tədbirə aiddir;

(a) QİÇS və İİV ilə bağlı fəaliyyət bütün insanlar, o cümlədən işçilər, onların ailələri və himayədə olan şəxslər üçün insan haqqları, fundamental azadlıqlar və gender bərabərliyinin təmin edilməsinə töhvənin verməsi kimi hesab olunmalıdır;

(b) QİÇS və İİV məsələləri pandemiyanın qarşısının alınması ilə bağlı milli, regional, beynəlxalq fəaliyyətin əsas elementlərindən biri olan iş yeri bir amil kimi işəgötürənlər və işçilər təşkilatlarının tam iştirakı ilə müəyyən edilib qəbul olunmalıdır;

(c) real və yaxud zənn olunan QİÇS statusu və yaxud QİÇS infeksiyasına daha çox həssas olma və ya daha böyük təhlükəyə məruz qalma ehtimalı olan əhəlinin seqmentinə və ya dünya regionuna mənsubiyyətinə görə işçilərə ələlxusus işaxtaranlara və işə görə müraciət edənlərə qarşı ayrı-seçkilik və ya stigmatizasiya baş verməməlidir;

d) QİÇS infeksiyasının yayılması ilə bağlı bütün vasitələrin qarşısının alınması;

(e) işçilər, onların ailələri və onların himayəsində olan insanlar QİÇS və İİV-in qarşısının alınması, müalicə, himayə və yardım xidmətlərinin əldə edilməsi imkanına malik olmalıdır və iş yeri bu xidmətlərin əldə edilməsi üçün şəraitin yaradılmasında rol oynamalıdır;

f) milli və məşğulluq proqramlarının hazırlanması, həyata keçirilməsi və quimətləndirilməsində işçilərin iştirakı və cəlb olunması qəbul olunmalı və gücləndirilməlidir;

(g) işçilər QİÇS-in və müvafiq yoluxdurucu xəstəliklərin məsələn tuberkulyozun iş yerlərində yayılması ilə bağlı xüsusi təhlükənin qarşısının alınması üzrə proqramlardan bəhrələnməlidir;

(h) işçilər, onların ailələri və onların himayəsində qalan insanlar QİÇS və İİV ələlxusus QİÇS statusuna mənsub olduqları ilə bağlı konfidensiallığın daxil olmaqla privatlığın təmin edilməsindən bəhrələnməlidir

(i) İşçilər QİÇS ilə bağlı testi keçmək və yaxud QİÇS statusunu aşkar etmək məcburiyyətində olmamalıdır;

(j) əmək dünyasında QİÇS və İİV üzrə tədbirlər milli inkişaf siyasətin, o cümlədən əmək, təhsil, sosial müdafiə və səhiyyə ilə bağlı proqramların tərkib hissəsi olmalıdır; və

k) QİÇS-in yayılmasının xüsusi təhlükəsi olan peşələr ilə bağlı işçilərin mühafizəsi

IV. Milli siyasət və proqramlar

4. Üzvlər:

(a) QİÇS/İİV və əmək dünyası və əməyin mühafizəsi və sağlamlığı üzrə milli siyasəti və proqramları mövcud omadığı halda qəbul etməlidir; və

(b) QİÇS/İİV və əmək dünyası üzrə siyasəti və proqramları inkişaf planlarına və yoxsulluğun aradan qaldırılması strategiyalarına, o cümlədən layiqli əmək, sabit müəssisələr və gəlirin əldə edilməsi strategiyalarına müvafiq olaraq daxil etməlidir

5. Milli siyasətin və proqramların hazırlanmasında müvafiq hakimiyyət orqanları BƏT-in 2001-ci ilin QİÇS/İİV üzrə Məcəlləsini və sənədin yenidən baxılmasını, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının müvafiq normalarını və bu mövsu ilə bağlı digər beynəlxalq qaydaları nəzər almalıdır

6. Milli siyasət və proqramlar müvafiq hakimiyyət orqanları tərəfindən ən mötəbər işəgötürənlər və işçilər təşkilatları və QİÇS ilə yaşayan insanları təmsil edən təşkilatları ilə birgə müvafiq sektorları ələlxusus səhiyyə sektorunu nəzərə alaraq hazırlanmalıdır

7. Milli siyasətin və proqramların hazırlanmasında müvafiq hakimiyyət təşkilatları yerli hakimiyyət orqanları ilə birgə xəstəliyin qarşısının alınması, müalicə, himayə və yardım xidmətlərinin əldə edilməsində, habelə könüllü məsləhətləşmələrin və testin aparılmasında iş yerinin rolunu nəzərə almalıdır

8. Üzvlər işəgötürənlər və işçilər təşkilatları, QİÇS/İİV üzrə digər müvafiq qurumlar və ictimai informasiya kanalları vasitəsilə QİÇS/İİV və əmək dünyası üzrə siyasət və proqramlar haqqında məlumatın yayılması üçün hər bir imkandan istifadə etməlidir

Ayrı-seçkilik və imkanların və davranışların bərabərliyinin həvəsləndirilməsi

9. Hökumətlər ən mötəbər işəgötürənlər və işçilər təşkilatları ilə birgə real və yaxud zənn edilən QİÇS statusu əsasında ayrı-seçkiliyin qarşısının alınması məqsədilə BƏT-in 1958-ci ilin məşğulluq və peşələr sahəsində ayrı-seçkilik haqqında Konvensiyasındakı prinsiplərə uyğun olan mühafizə səviyyəsini təmin etməlidir

10. Real və yaxud zənn edilən QİÇS statusu məşğulluğun əldə edilməsi və ya davam etdirilməsi və BƏT-in 1958-ci ilin məşğulluq və peşələr sahəsində ayrı-seçkilik haqqında Konvensiyasındakı prinsiplərinə uyğun olan bərabər imkanlardan bəhrələnməsinə maneçilik törədən ayrı-seçkilik əsasında baş verməməlidir

11. Real və yaxud zənn edilən QİÇS statusu məşğulluğa xitam gətirilməsinə səbəb olmamalıdır. QİÇS və İİV ilə bağlı xəstəliyə və ya himayə xidmətlərinə görə işdən müvəqqəti uzaqlaşması BƏT-in 1982-ci ilin Məşğulluğun dayandırılması haqqında Konvensiyasına uyğun olaraq səhhət ilə bağlı digər əsaslara görə işdən kənarlaşdırılması kimi hesab olunmalıdır

12. QİÇS və İİV ilə bağlı ayrı-seçkiliyə qarşı effektiv mühafizə üçün tələb olunan iş yerlərində müvafiq tədbirlər adekvat olmadıqları halda üzvlər bu və yaxud yeni tədbirləri hazırlanmalı və onların effektiv və şəffaf həyata keçirilməsi üçün şərait yaratmalıdır

13. QİÇS-ə yoluxmuş insanlar tibb baxımından yararlı olduğu zamanı ehtiac olduğu halda əlverişli yarlaşdırma ilə təmin olunaraq işlərini davam etmək imkanından məhrum olmamalıdır. Bu cür insanları Beynəlxalq Əmək Təşkilatının və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının müvafiq normalarına uyğun olaraq onların qabiliyyətinə uyğun olan əlverişli işlərə, hazırlıq vasitəsilə digər işlərə və yaxud işlədikləri yerlərə qaytarılması təmin olunmalıdır

14. QİÇS-in yayılması səviyyəsini aşağı salmaq və onun təsirini zəiflətmək məqsədilə iş yerlərində və yaxud iş yerləri vasitəsilə tədbirlər həyata keçirilməlidir və:

(a) insan haqqları və fundamental azadlıqlar təmin olunmalıdır

(b) **gender** bərabərliyi və qadınların səlahiyyəti gücləndirilməlidir

(c) iş yerlərində zorakılığın və harassmentin qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülməlidir

(d) QİÇS və İİV ilə bağlı tədbirlərə həm qadınların, həm də kişilərin fəal iştirakını həvəsləndirilməlidir

(e) işçilərin zəif qruplara mənsub olduqlarından və yaxud onların seksual oriyentasiyasından asılı olmayaraq bütün işçilərin cəlb edilməsi və səlahiyyətlərinin artırılması həvəsləndirilməlidir

(f) qadın və kişilərin cinsi və reproduktiv səhhətinin və cinsi və reproduktiv haqqlarının müdafiəsi təmin olunmalıdır

(g) şəxsi məlumatın, o cümlədən tibb məlumatının effektiv konfidensiallığı təmin olunmalıdır

Qarşısının alınması

15. Qarşısının alınması strategiyaları milli şəraitə və iş yerinin növünə uyğunlaşdırılmalıdır və gender, mədəniyyət, sosial və iqtisadi maraqları nəzərə alınmalıdır

16. Qarşısının alınması proqramları təmin etməlidir ki:

(a) dəqiq, müasir, müvafiq və vaxtında olan məlumat mövcud olan müxtəlif informasiya kanalları vasitəsilə mədəni və həssas formatda və dildə bütün insanlar üçün əlverişlidir

(b) qadın və kişilər üçün ətraflı təhsil proqramları QİÇS-in yayılması ilə bağlı bütün yolların, o cümlədən anadan uşağa keçməsi təhlükəsini azaldır və infeksiya ilə bağlı təhlükəli davranışın dəyişdirilməsinə mühüm əhəmiyyət verir

(c) effektiv əməyin mühafizəsi və sağlamlığı tədbirləri

(d) işçilər könüllü məsləhətləşmələrin və testin aparılması yolu ilə öz QİÇS statusunu öyrənmək üçün həvəsləndirilir

(e) qarşısının alınması ilə bağlı bütün vasitələrin, o cümlədən lazımı vəsaitlərin, ələlxüsus kişi və qadınlar üçün kondomların təmin edilməsi və ehtiyac olduğu halda onların dürüst istifadə edilməsi haqqında məlumatın verilməsi və böhrandan sonrakı profilaktikanın aparılması həyata keçirilməlidir

(f) yüksək təhlükəli davranışların, o cümlədən yüksək təhlükəli qrupların fəaliyyətinin azaldılması məqsədilə QİÇS səviyyəsinin aşağı salması üçün effektiv tədbirlər həyata keçirilməlidir

(g) Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (WHO), BMT-nin QİÇS/İİV üzrə Birgə Proqramı (UNAIDS), BMT-nin Narkotik Maddələr və Cinayət Bürosu (UNODC) tərəfindən dərc olunmuş qaydalar və digər müvafiq sənədlər əsasında yoxsulluğun azaldılması strategiyaları həyata keçirilməlidir

Müalicə və himayə

17. Üzvlər iş yerlərində səhiyyə üzrə milli siyasətin və proqramların işəgötürənlər, işçilər və onların nümayəndələri ilə birgə hazırlanmasını və dövlət səhiyyə xidmətləri ilə əlaqələndirilməsini təmin etməlidir. Onlar QİÇS və İİV-nin qarşısının alınması və onların təsirinin idarə edilməsi üçün müvafiq və effektiv tədbirlərin ən geniş paketini təqdim etməlidir.

18. Üzvlər QİÇS ilə yaşayan işçilərin və onların himayədə olan insanların dövlət səhiyyə sistemi, sosial təminat sistemi və yaxud özəl sığorta sistemi və ya digər sxemlər çərçivəsində səhiyyə yardım xidmətlərini əldə etmək imkanından bəhrələnməsini təmin etməlidir.

19. Bu Tövsiyə ilə əhatə olunan bütün şəxslər, o cümlədən QİÇS ilə yaşayan işçilər və onların ailələri və onların himayəsində qalan insanlar səhiyyə xidmətlərinin əldə etmək hüququna malik olmalıdır.

Bu xidmətlər aşağıda göstərilən azad və yaxud əlverişli fəaliyyət növlərini daxil etməlidir:

(a) Könüllü məsləhətləşmələrin və testin aparılması

(b) Müasir müalicə və əlverişli təhsil, məlumatın və yardımın təmin edilməsi

(c) müalicə ilə uyğun olan dürtüst qidalanma

(d) opportunist infeksiyaların, cinsi əlaqələr ilə yayılan infeksiyaların və QİÇS ilə bağlı olan digər xəstəliklərin ələlxusus tuberkulyozun müalicə edilməsi; və

(e) QİÇS ilə yaşayan şəxslər üçün yardım və qarşısının alınması proqramları, o cümlədən psixososial yardım proqramları

20. Sosial təminat sistemləri və peşə sığorta sxemləri və yaxud bu cür sxemlər çərçivəsində müavinətlərin əldə edilməsi, o cümlədən səhiyyə yardımı, əlillik, ölüm və ailə başçısının itirilməsi ilə bağlı müavinətlərin əldə etmək imkanından bəhrələnməsində real və yaxud zənn edilən QİÇS statusu əsasında işçilərə və ya onların himayəsində olan insanlara qarşı ayrı-seçkilik baş verməməlidir.

Yardım

21. Himayə və yardım proqramları milli şəraiti nəzərə alan QİÇS və İİV ilə yaşayan insanlar üçün iş yerində əlverişli yerləşdirmə tədbirlərini daxil edir. İş bu cür təşkil olunmalıdır ki, QİÇS və İİV-in epizodik xarakteri əks olunsun və müalicənin mümkün əlavə effektləri nəzərə alınsın.

22. Üzvlər QİÇS ilə yaşayan insanların işə qəbul olunmasını və iş yerində saxlanılmasını həvəsləndirməlidir. Üzvlər məşğulluq və işsizlik müddətində yardımın göstərilməsini, o cümlədən ehtiyac olduğu halda QİÇS ilə yaşayan insanlar və QİÇS və ya İİV-in təsirinə düşən şəxslər üçün gəlirin əldə edilməsi imkanlarının təmin edilməsini nəzərə almalıdır.

23. Peşə ilə infeksiya təhlükəsi arasında birbaşa əlaqənin qurulması mümkün olduğu halda QİÇS infeksiyası və İİV milli qaydalara və təsnifatlara və 2002-ci ilin Peşə Xəstəlikləri Siyahısı haqqında Təvsiyəyə, habelə Beynəlxalq Əmək Təşkilatının digər normalarına uyğun olaraq peşə xəstəlikləri və yaxud bədbəxt hadisələr kimi qəbul olunmalıdır.

Testin aparılması, privatlığın və konfidensiallığın təmin edilməsi

24. Testin aparılması həqiqətən təzyiqdən azad və könüllü şəkildə həyata keçirilməlidir və test proqramları konfidensiallığ, məsləhətləşmə və razılıq ilə bağlı beynəlxalq qaydalara uyğun olmalıdır.

25. QİÇS ilə bağlı test və yaxud müayinə işçilər, o cümlədən işçi miqrantlar, iş axtaranlar və iş üçün müraciət edənlərdən tələb edilməməlidir.

26. QİÇS ilə bağlı testin nəticələri konfidensial xarakter daşıyır və işə qəbul edilməsi, iş yerində uzun müddət qalması, işin mühafizəsi və karyera inkişafı üçün imkamlara təhlükə yaratmamalıdır

27. İşçilər, o cümlədən işçi miqrantlar, iş axtaranlar və iş üçün müraciət edənlərdən özləri və yaxud digər şəxslər haqqında QİÇS ilə bağlı məlumatın aşkar edilməsi mənşə, tranzit və təyinat ölkələri tərəfindən tələb edilməməlidir. Bu məlumatın əldə edilməsi BƏT-in 1997-ci ilin işçilərin şəxsi məlumatının mühafizəsi praktikası üzrə BƏT-in məəcəlləsinə və məlumatın mühafizəsi üzrə digər müvafiq beynəlxalq normalarına cavab verən konfidensiallıq qaydaları əsasında təmin olunmalıdır

28. İşçi miqrantlar və yaxud xaricdə iş axtaranlar real və yaxud zənn olunan QİÇS əsasında mənşəət, transit və təyinat ölkələri tərəfindən miqrasiyadan məhrum olmamalıdır.

29. Üzvlər işçilərin yuxarıda qeyd olunan hüquqları pozulduğu halda bu hüquqları bərpa etməsinə yönəldən mübahisələrin tezliklə həlli üzrə əlverişli qaydaları təmin etməlidir.

Əməyin mühafizəsi və sağlamlığı

30. BƏT-in 1981-ci ilin Əməyin Mühafizəsi və Sağlamlığı haqqında Konvensiyasına, 1981-ci ilin Əməyin Mühafizəsi və Sağlamlığı Konvensiyasının təhlükəsizlik çərçivəsi haqqında Tövsiyəsinə, 2006-cı ilin Tövsiyəsinə və digər müvafiq beynəlxalq normalarına, o cümlədən Beynəlxalq Əmək Təşkilatının və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının birgə qaydalar sənədlərinə uyğun olaraq iş yerində QİÇS-in yayılması qarşısının alınmasını təmin etmək məqsədilə iş şəraiti təhlükəsiz və sağlam olmalıdır.

31. İşçilərin QİÇS-ə məruz qaldıqlarının qarşısının alınmasını təmin etmək məqsədilə təhlükəsizlik və sağlamlıq tədbirləri əlverişli daha çox təhlükə ilə üzləşən peşələrdə, o cümlədən səhiyyə sektorunda QİÇS-ə və tuberkulyoza yoluxma qarşısının alınması təhlükəsinin aşağı salmasını nəzərə alaraq təhlükəsizlik və sağlamlıq tədbirlərinin qarşısının alınmasını, o cümlədən bədbəxt hadisələrin təhlükə ehtimalının qarşısının alınmasını, təşkilati tədbirləri, mühəndislik və iş praktikasının nəzarətini, şəxsi mühafizə avadanlığını, ətraf mühitin nəzarət tədbirlərini, təhlükəyə məruz qaldıqdan sonrakı profilaktika və digər təhlükəsizlik tədbirlərini daxil edir.

32. İşçilərin QİÇS-ə yoluxma ehtimalı mövcud olduğu halda işçilər xəstəliyin yayılma yolları və ehtimalın və infeksiyanın qarşısının alınması üzrə treyninq və təhsil almalıdırlar. Üzvlər xəstəliyin qarşısının alınmasının, əməyin mühafizəsinin və sağlamlığın müvafiq normalara uyğun olduqlarını təmin etmək məqsədilə tədbirlər həyata keçirir.

33. Cəmiyyətin məlumatlandırılması kampaniyası QİÇS-in təsadufi fiziki əlaqələr vasitəsilə yayılmadığını və QİÇS ilə yaşayan şəxsin mövcudluğu iş yerində təhlükə ehtimalı kimi qəbul olunmamasını təsdiq etməlidir

34. Əməyin mühafizəsi və sağlamlığı xidmətləri və iş yerində mexanizmi 1985-ci ilin Əməyin Mühafizəsi və Sağlamlığı Xidmətləri haqqında Konvensiyaya və 1985-ci ilin Tövsiyəyə və BƏT ilə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının QİÇS/İİV və səhiyyə xidmətləri üzrə birgə qaydalarına və digər müvafiq beynəlxalq normalara uyğun olaraq QİÇS və İİV məsələlərini nəzərə almalıdır.

Uşaqlar və gənclər

35. Üzvlər QİÇS səbəbindən ailə başçısını itirilməsi və yaxud ailə üzvünün ölümü və yaxud xəstəliyi nəticəsində yaranan uşaq əməyi və uşaq alverinə qarşı tədbirləri və QİÇS-ə uşaqların həssaslığı ilə bağlı fəaliyyəti BƏT-in 1998-ci ilin İş Yerində Fundamental Prinsiplər və Hüquqlar haqqında Bəyannaməsinə, 1973-cü ilin Minimum Yaş haqqında Konvensiyasına, 1973-cü ilin Tövsiyəyə, 1999-cu ilin Uşaq Əməyinin ən pis formaları haqqında Konvensiyaya və 1999-cu ilin Tövsiyəyə uyğun olaraq həyata keçirir. Xüsusi tədbirlər bu cür uşaqları cinsi zorakılıqdan və cinsi istismardan qorumaq üçün aparılmalıdır.

36. Üzvlər gəncləri QİÇS infeksiyasından qorumaq və QİÇS/İİV ilə bağlı milli siyasətdə və proqramlarda uşaqların və gənclərin xüsusi ehtiyaclarını əks etdirmək üçün tədbirləri həyata keçməlidir. Bu tədbirlər cinsi və reproduktiv səhiyyə təhsilini, əlverişli peşə hazırlığı və gənclərin məşğulluğu proqramları və xidmətləri vasitəsilə QİÇS/İİV ilə bağlı məlumatın yayılmasını daxil etməlidir.

V. Tətbiq etmə

37. QİÇS/İİV və əmək dünyası üzrə milli siyasət və proqramlar aşağıdakıları daxil etməlidir:

(a) ən mötəbər işəgötürənlər və işçilər təşkilatları və digər müvafiq qurumlar, o cümlədən dövlət və özəl əməyin mühafizəsi və sağlamlığı qurumları ilə məsləhətləşmələrin aparılması yolu ilə aşağıda göstərilən bir və yaxud bir neçə tədbirləri həyata keçirilməlidir:

(i) milli qanunlar və qətnamələr

(ii) kollektiv müqavilələr

(iii) milli və iş yerində siyasət və fəaliyyət proqramları

(iv) bu Təvsiyə ilə əhatə olunan daha çox təhlükəyə uğrayan şəxslər çalışdığı sektorlara xüsusi diqqət yetilməklə sektorlar üzrə strategiyalar

(c) əmək məsələlərinə cavabdeh olan səlahiyyətli hüquq orqanları, siyasətin və proqramların planlaşdırılması və həyata keçirilməsi ilə bağlı fəaliyyət göstərən əməyin idarə edilməsi üzrə hakimiyyət orqanları və onlar üçün nəzərə tutulan treyninq proqramı

(d) Privatlığı, konfidensiallığı və bu Təvsiyə ilə nəzərdə tutulan digər mühafizə məsələlərini təmin etmək üçün milli qanunların və qətnamələrin təmin edilməsi

(e) Dövlət hakimiyyət orqanları, dövlət və özəl xidmətləri, o cümlədən sığorta və müavinətlər proqramları və digər proqramlar arasında əməkdaşlığın və əlaqələndirilməsinin həyata keçirilməsi

(f) İşçilər və işəgötürənlər təşkilatlarının və eksport məhsullarının işlənməsi sahələrində çalışan müəssisələrin iştirakı ilə müəssisələrin təchizat və təyinat şəbəkələrini istifadə edərək milli siyasətin və proqramların həyata keçirilməsində bütün müəssisələrin dəstəklənməsi və həvəsləndirilməsi

(g) əməyin mühafizəsi və sağlamlığı üzrə heyətin, QİÇS və İİV üzrə mütəxəssislərin, və digər təşkilatların, o cümlədən QİÇS ilə yaşayan şəxsləri təmsil edən təşkilatların, beynəlxalq təşkilatların, müvafiq vətəndaş cəmiyyətlərinin və milli əlaqələndirmə qurumların rəylərini nəzərə alaraq BƏT-in Üçtərəfli Məsləhətləşmələr (Beynəlxalq Əmək Normaları) haqqında 1976-cı ilin Konvensiyası, dövlət hakimiyyət orqanları, dövlət və özəl işəgötürənlər, işçilər və onların təmsilçiləri arasında digər əməkdaşlıq vasitələrinə uyğun olaraq məsləhətləşmələri və danışıqları daxil olmaqla sosial dialoqun həvəsləndirilməsi

(h) ən mütərəqqi elmi və sosial inkişafı və gender və mədəniyyət məsələlərinə üstünlüyün verilməsi ehtiyacını nəzərə alaraq milli siyasətin və proqramların hazırlanması, həyata keçirilməsi, mütamadi yenidən baxılması və əlavələrin qəbul edilməsinin təmin edilməsi

(i) digər əmək, sosial təminat və səhiyyə siyasəti və proqramları ilə əlaqələndirilməsi

(j) Üzvlər tərəfindən milli şəraiti və işəgötürənlərin və işçilərin imkanlarını nəzərə alaraq siyasətin və proqramların həyata keçirilməsi üçün vasitələrin əlverişli seçiminin təmin edilməsi

Sosial dialoq

38 işəgötürənlər, işçilər və onların təmsilçiləri, və hökumət arasında əməkdaşlıq əsasında QİÇS ilə yaşayan şəxslərin iş yerlərində fəal cəlb edilməsi yolu ilə QİÇS/İİV üzrə siyasətin və proqramların həyata keçirilməsi

39. İşəgötürənlər və işçilər təşkilatları QİÇS/İİV ilə bağlı məlumatın yayıldırılmasını, o cümlədən xəstəliyin qarşısının alınmasını və ayrı-seçkiliyin aradan qaldırılmasını üzvləri üçün təhsil və məlumatlandırmanın təmin edilməsi yolu ilə aparmalıdırlar.

Təhsil, treyning, məlumatlandırma və məsləhətləşmələrin aparılması

40. Treyning, təhlükəsizlik qaydaları və QİÇS/İİV ilə bağlı iş yerində lazımi qaydalar bütün işçilər, ələlxüsus işçi miqrantlar, əmək fəaliyyəti yeni başlayan və yaxud təcrübəsiz olan işçilər, gənc işçilər, treyningə cəlb olunan şəxslər, o cümlədən internlər və şagirdlər üçün aydın və əlverişli şəkildə təmin olunmalıdır. Treyning, qaydalar və peşə yönümü sistemi gender və mədəniyyət məsələlərinə həssas olmalı və işçi qüvvənin təhlükə faktorlarını nəzərə alaraq onun xarakteristikalarına uyğun olmalıdır.

41. Müasir elmi və sosial-iqtisadi məlumat və ehtiyac olduğu halda QİÇS/İİV ilə bağlı təhsil və treyning iş yerlərində müvafiq tədbirləri həyata keçirmək məqsədilə işəgötürənlər, menecerlər və işçilərin təmsilçiləri üçün təmin olunmalıdır.

42. İşçilər, o cümlədən internlər, tələbələr və könüllülər iş yerində bədbəx hadisə və ilkin yardım ilə bağlı QİÇS infeksiyasının nəzarət qaydalarına dair müvafiq treyning və məlumat əldə etməlidir. İnsan qanı, qan məhsulları və digər mayələr ilə təmasda olduğuna görə təhlükəli peşələrdə çalışan işçilər təhlükənin qarşısının alınması, təhlükənin qeydiyyata qaydaları və təhlükədən sonrakı profilaktika ilə bağlı əlavə treyning almalıdırlar.

43. İşçilər və onların təmsilçiləri QİÇS/İİV ilə bağlı iş yerlərində siyasəti və proqramları həyata keçirmək məqsədilə aparılan tədbirlər haqqında məlumat və məsləhət əldə etmək hüququna malik olmalıdır. İşçilərin və işəgötürənlərin təmsilçiləri milli praktikaya uyğun olaraq iş yerlərində müfəttişliyin tədbirlərində iştirak etməlidir.

Dövlət xidmətləri

44. Əməyin idarəedilməsi xidmətinin, o cümlədən əmək müfəttişliyinin və əmək məsələləri ilə bağlı çalışan səlahiyyətli orqanların QİÇS/İİV-ə dair rolu yenidən baxılmalı və ehtiyac olduğu halda gücləndirilməlidir.

45. Qarşısının alınması, müalicə və yardım xidmətlərinin əldə edilməsi üçün daha böyük imkanlara malik olması və dövlət xidmətlərinə ələlxüsus QİÇS/İİV ilə bağlı səhiyyə işçilərinə əlavə yükün azaldılması məqsədilə Dövlət səhiyyə sistemləri gücləndirilməli və QİÇS/İİV və səhiyyə xidmətləri BƏT/ÜST –nin 2005-ci ilin qaydaları və sənədin yenidən baxılması ilə uyğunlaşdırılmalıdır.

Beynəlxalq əməkdaşlıq

46. Üzvlər bu Təvsiyəni həyata keçirmək məqsədilə ikitərəfli və yaxud çoxtərəfli müqavilələr, çoxtərəfli sistemdə iştirak etmə və ya digər effektiv vasitələr yolu ilə əməkdaşlığı həyata keçirməlidir.

47. İşçi miqrantlar üçün QİÇS-in qarşısının alınması, müalicəsi, himayə və yardım xidmətlərini əldə etmək məqsədilə tədbirlər mənşəət, transit və təyinat ölkələri tərəfindən həyata keçirilməlidir və müqavilələr ehtiyac olduğu halda müvafiq ölkələr arasında imzalanmalıdır.

48. Üzv ölkələri, QİÇS/İİV ilə bağlı çalışan milli qurumlar və müvafiq beynəlxalq təşkilatlar arasında beynəlxalq əməkdaşlığın həyata keçirilməsi həvəsləndirilməlidir və QİÇS pandemiyası ilə bağlı bütün tədbirlər haqqında məlumatın sistemətik yayıldırılması nəzərə alınmalıdır.

49. Üzvlər və çoxtərəfli təşkilatlar QİÇS-in qarşısının alınması, müalicəsi, himayə və yardım üzrə beynəlxalq strategiyaların və proqramların inkişafı üçün bütün ölkələrin, ələlxüsus böyük üstünlük kəsb edən ölkələrin ehtiyaclarının ödənilməsi məqsədilə lazımi ehtiyatların və əlaqələndirmənin təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirməlidir.

50. Üzvlər və beynəlxalq təşkilatlar QİÇS və digər oportunistik infeksiya və QİŞS-dən doğuran hərcənk ilə bağlı infeksiyanın qarşısının alınması, müalicəsi, himayə xidmətlərinin xərclərinin azaldılması üçün səy göstərməlidir.

VI. Nəticələrin əldə edilməsi

51. Üzvlər QİÇS/İİV və əmək dünyası ilə bağlı milli siyasətin inkişafının monitoringi və siyasətin qəbul edilməsi və həyata keçirilməsi üçün məsləhətlərin hazırlanması məqsədilə müvafiq mexanizmi yaratmalıdırlar və yaxud mövcud olan təcrübəni istifadə etməlidirlər.

52. İşəgötürənlərin və işçilərin ən mötəbər təşkilatları milli siyasətin inkişaf monitoringi üçün mexanizmin həyata keçirilməsində bərabər şəkildə təmsil olunmalıdır. Əlavə olaraq, bu təşkilatlar QİÇS ilə yaşayan şəxsləri təmsil edən təşkilatların rəyini, ekspertlərin hesabatlarını və texniki tədqiqatları nəzərə alaraq, mexanizm çərçivəsində ehtiyac olduğu zamanı məsləhətlər əldə edir.

53. Üzvlər imkan dərəcəsində qadın və kişilərin bölüşdürülməsini və digər müvafiq faktorları nəzərə alaraq əmək dünyasında QİÇS və İİV ilə bağlı milli və sektorlar səviyyəsində inkişaf üzrə tədqiqat aparmalı, statistik və ətraflı məlumatı əldə etməlidir.

54. BƏT-in Nizamnaməsinin 19-cu maddəsinə uyğun olaraq hesabat verməsindən başqa bu Təvsiyə əsasında görülən tədbirlərin mütəmadi yenidən baxılması UNAIDS-in milli hesabatlarında və müvafiq beynəlxalq normaları çərçivəsində hazırlanmış hesabatlarda əks olunmalıdır.

Beynəlxalq Əmək Təşkilatı tərəfindən BƏT-in 99-cu Sessiyasında qəbul edilmiş Qətnamələr (Cenevrə, iyun 2010)

II

QİÇS və İIV və Əmək Dünyası üzrə Tövsiyənin həyata keçirilməsi və həvəsləndirilməsi haqqında Qətnamə, 2010¹

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının Baş Konfransı 2010-cu ilin 99-cu Sessiyasında QİÇS və İIV və Əmək Dünyası üzrə Tövsiyəni qəbul edərək, bu Tövsiyənin uğurlu olmasının onun öhdəliklərinin effektiv həyata keçirilməsi və həvəsləndirilməsindən asılı olduğunu qeyd edərək, BƏT-in əsas vəzifəsinin layiqli əməyin və sabit müəssisələrin inkişafından ibarət olduğunu qəbul edərək, BƏT QİÇS və İIV məsələlərinin həllinə yönəldilən BMT-nin Birgə Proqramının səyləri çərçivəsində üçtərəfli təşkilat kimi fəaliyyət göstərdiyini qeyd edərək,

- 1. Əmək Dünyası sahəsində Tövsiyənin həyata keçirilməsi məqsədilə üçtərəfli partnyorlar ilə danışıqların aparılması üçün büdcədən kənar əlavə maliyyə ehtiyatların əldə edilməsini və hazırki büdcə çərçivəsində ehtiyatların tətbiq edilməsini Beynəlxalq Əmək Təşkilatının İdarəetmə Şurasına çağırır**
 - 2. QİÇS / İIVə iş yerləri məsələlərinə dair müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar ilə əməkdaşlığı həyata keçirməsini İdarəetmə Şurasını dəvət edir**
 - 3. İş yerlərində QİÇS/İIV –in təsirinin azaldılması məqsədilə Tövsiyənin geniş tətbiq edilməsinə yönəlmiş Global Fəaliyyət Planının tərtib edilməsini İdarəetmə Şuranı çağırır. UNAIDS, QİÇS/İIV-ə yoluxmuş insanları təmsil edən təşkilatların və digər müvafiq tərəflərin rəylərini nəzərə alaraq bu fəaliyyət işəgötürənlər və işçilər təşkilatları ilə birgə həyata keçirilməlidir.**
 - 4. Ölkələr arasında texniki əməkdaşlıq ilə bağlı ehtiyatların ədalətli bölüşdürülməsi məqsədilə müvafiq qərarın qəbul edilməsi üçün Baş Direktora müraciət etmək İdarəetmə Şurasını çağırır. Üzv ölkələr, işçilərin və işəgötürənlərin ən mötəbər təşkilatları aşağıda göstərilən sahələrdə Tövsiyənin həyata keçirilməsi üçün yardımın əldə edilməsi məqsədilə müraciət edə bilərlər:**
 - (a) Tövsiyənin öhdəliklərinin ödənilməsi məqsədilə üçtərəfli milli siyasətin, proqramların və qanunvericiliyin həyata keçirilməsi və inkişaf etdirilməsi üçün texniki yardım təmin edilməsi;
 - (b) Təlim keçmək, ünsiyyətdə olmaq, monitorinqi həyata keçirmək, tətbiq etmək və vəkil olmaq;
 - (i) Sektorlara üstünlük verməklə daxili imkanların yaradılması üçün treyninq proqramların və materialların hazırlanması;**
 - (ii) İşəgötürənlərin və işçilərin təmsilçilərini və əmək inzibatçılarını daxil olmaqla iş yerlərində QİÇS/İIV məsələləri üzrə məsul şəxslərin hazırlanması**
 - (iii) Tövsiyə ilə bağlı müvafiq materialların və məlumatlandırma vasitələrinin hazırlanması; və**
 - (iv) Tövsiyəni dəstəkləyən milli və regional seminarların həyata keçirilməsi**
- 5. Əmək dünyası ilə bağlı QİÇS/İIV məsələlərinə həsr olunan proqramların və milli siyasətin həyata keçirilməsinə dair mütərəqqi təcrübənin yayılması, inkişafın monitorinqi və tərəqqinin izlənməsi məqsədilə milli səviyyədə mexanizmin yaradılması və yaxud hazırki mexanizmin istifadə edilməsinə üzv ölkələrini dəvət edir.**
- 6. Mövcud hesabat mexanizminin ələxüsus ümumi müayinələrin tərkib hissəsi olan mütamadi hesabatları BƏT-in Nizamnaməsinin 19-cu maddəsinə uyğun olaraq üzv ölkələrindən sifariş edilməsi üçün İnzibati Şuraya müraciət edir. QİÇS/İIV məsələləri ilə bağlı Hökumət hesabatları, o cümlədən tərəqqi haqqında müfəssəl məlumatı və imkan dərəcəsində yaxşı təcrübəni ən mötəbər işəgötürənlərin və işçilərin təşkilatları ilə aparılmış məsləhətləşmələr vasitəsilə hazırlanmalıdır.**
- 7. Bu Tövsiyənin həyata keçirilməsi ilə bağlı tərəqqinin mütamadi olaraq müayinə edilməsi İnzibati Şuranı çağırır.**
- 8. BƏT-in 1958-ci ilin məşğulluq və peşələr sahəsində ayrı-seçkilik haqqında Konvensiyasının 1.1 (b) maddəsinə uyğun olaraq, üzv dövlətlərinə bu Konvensiyanın tələb etdiyi müdafiə sahəsini real və yaxud qazanılmış QİÇS statusuna şamil etməsini təmin etməsi məqsədilə İnzibati Şura tərəfindən müraciət etməsini çağırır.**

¹ 16 iyun 2010-cu ildə qəbul olunub